

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en Rijkswaterstaat delen kaarten Maasdal

Archeologische verwachtingen digitaal in kaart gebracht

Stel, vanwege waterveiligheid moet een hoogwatergeul worden gegraven. Hoe zorg je ervoor dat archeologisch erfgoed in een oud rivierenlandschap niet verloren gaat door deze ingrijpende verandering?

Heidi Berkhout

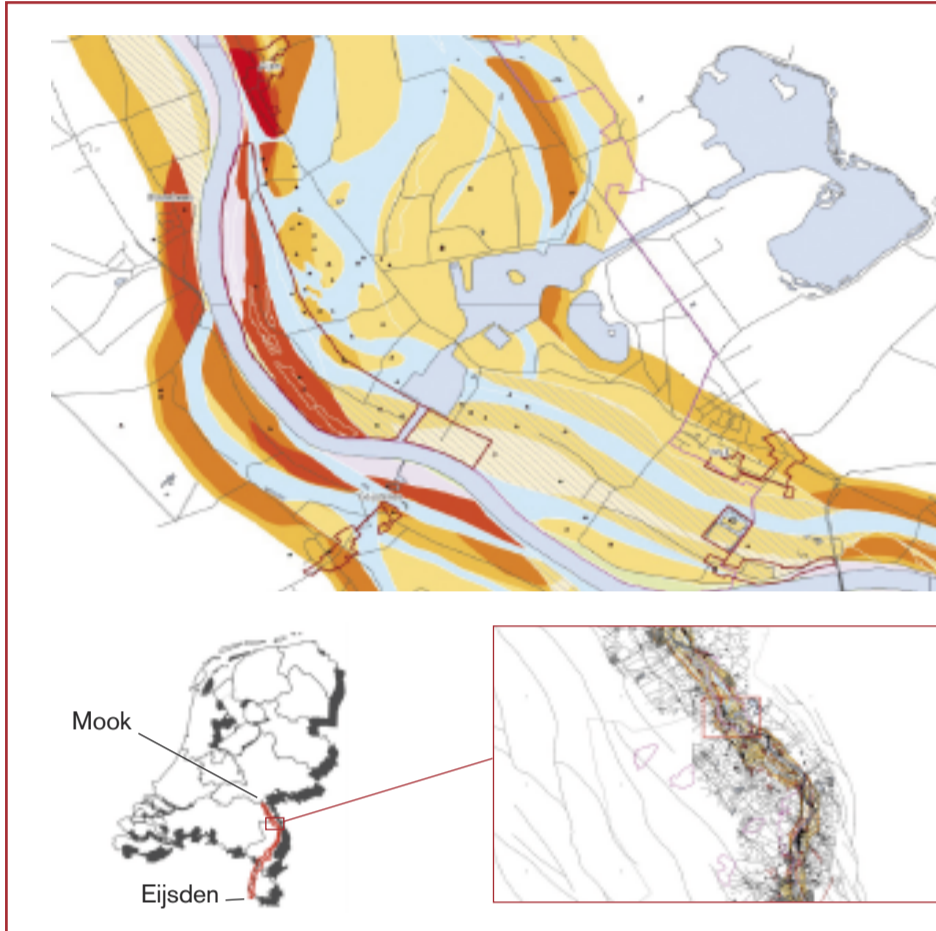
Dijken, deltawerken, havens en nevengeulen, vier voorbeelden uit een typisch Hollands landschap. Bij het voorbereiden van ruimtelijke plannen moet rekening worden gehouden met ons rijke culturele erfgoed. Want waardevolle (en vaak onbekende) archeologische resten kunnen anders onopgemerkt verloren gaan. De reden om verwachtingskaarten te maken.

Kans op resten

Een verwachtingskaart toont gebieden en zones waar kans is om archeologische resten aan te treffen. Een recent voorbeeld is de Archeologische Verwachtingskaart Maasdal tussen Mook en Eijsden (zie afbeelding). De kaarten, gemaakt in opdracht van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en Rijkswaterstaat – Maaswerken, zijn tot stand gekomen vanuit de ‘Visie Erfgoed en Ruimte; programma Eigenheid en Veiligheid, cultuurhistorie in wateropgaven’ van de RCE. Hierin werken RCE en Rijkswaterstaat samen.

Signalerende waarde

De RCE heeft in juli 2015 de verwachtingskaarten digitaal beschikbaar gesteld met het oog op toekomstige ontgrondingen en andere ruimtelijke ontwikkelingen in het Maasdal.

Archeologische Verwachtingskaart Maasdal tussen Mook en Eijsden

Uitsnede uit de alle-perioden-kaart van het Maasdal tussen Well en Aijen in Noord-Limburg.

De pastelkleuren geven aan waar in het Maasdal welke archeologische resten worden verwacht (basisverwachting). De aanvullende verwachting wordt weergegeven met de kleuren licht oranje tot donkerrood.

Deze alle-perioden-kaart is een cumulatieve kaart en toont de archeologische verwachting voor alle perioden. Voor een meer gedetailleerd beeld van de (onderliggende) verwachtingszones voor vier onderscheiden archeologische hoofdperiodes kunnen vier periodekaarten worden geraadpleegd.

Kijk online voor meer kaarten en de legenda.

Credits: R. Isarin, E. Rensink, R. Ellenkamp en E. Heunks, 2015, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.

Dr. Eelco Rensink, projectleider namens de RCE: “De kaarten hebben een signalerende waarde. Wanneer grootschalige ingrepen in het Maasdal op stapel staan, denk aan: de aanleg van nevengeulen, weerdverlaging, dijkverplaatsingen en grind- of zandextractie, laten de kaarten zien in welke gebieden en zones de kans op het aantreffen van archeologische resten het grootst is. De kaarten zijn voor diverse betrokkenen interessant. Zo kunnen ze worden gebruikt door bijvoorbeeld beleidsbepalers bij provincies, ontgronders en (geo)archeologische professionals. Maar ook

beleidsmakers bij gemeenten kunnen de kaarten gebruiken als aanvulling op de eigen beleids- en verwachtingskaarten.”

Nieuwe kaartproducten

Rensink vervolgt: “De kaarten sluiten in het noorden bij Mook aan bij ‘Archeologische verwachtingskaart uiterwaarden rivierengebied’. Een andere kaart waarvan het Limburgse Maasdal deel uitmaakt, is de ‘Cultuurhistorische elementenkaart uiterwaarden rivierengebied’ die onlangs beschikbaar is gesteld via EASY. Deze en andere nieuwe

kaartproducten zullen in de komende jaren een belangrijke rol spelen bij de actualisatie van de Archeologische Verwachtingskaart Maasdal.

Online beschikbaar

De geomorfogenetische kaart, vier periodekaarten en alle-perioden-kaart zijn via EASY en archeologieinederland.nl beschikbaar als PDF-documenten. De volledige dataset en kaarten zijn te vinden bij DANS.

DOI:

<http://dx.doi.org/10.17026/dans-xbe-977w>

Sterke authenticatie, autorisatie en accreditatie

Veilig datagebruik binnen handbereik

Directe toegang tot data, zonder belemmeringen. Dat is de kern van het Open Access principe. Maar hoe weet je zeker, dat de persoon die jouw data wil gebruiken, is, wie hij/zij zegt te zijn?

René van Horik

Als eigenaar van data wil je toegang geven tot jouw (gevoelige) data. Aan onderzoekers die je persoonlijk kent, aan onderzoekers met een bepaalde expertise, of bijvoorbeeld aan personen die kunnen aantonen, dat ze betrouwbaar met het materiaal omgaan. Maar hoe weet je zeker, dat de persoon degene is, die hij/zij zegt te zijn? En hoe weet je zeker, dat deze persoon geen misbruik maakt van de data?

Velen kennen eduroam. Met eduroam krijgen studenten en onder-

zoekers wereldwijd toegang tot internet en informatiebronnen op basis van de combinatie ‘identiteit’ en ‘instelling’. Alhoewel dit een goed begin is, is dit niet veilig genoeg. We betreden het domein van sterke authenticatie, autorisatie en accreditatie.

Drie pijlers

Sterke authenticatie houdt in dat naast wachtwoorden zogenaamde tokens (zoals een in te voeren code uit een sms) of biometrische gegevens gebruikt worden om zekerder te zijn van de identiteit van de persoon die toegang vraagt tot een dienst of data.

Autorisatie heeft betrekking op het op maat toekennen van gebruiksrechten op het benaderen van data en systemen.

Accreditatie heeft te maken met het geven van toegang tot data aan ge-

bruikers die over specifieke vaardigheden en expertise beschikken. Het kan zijn dat gebruikers hiervoor een bepaalde training moeten volgen.

Aantal initiatieven

Veilig datagebruik komt binnen handbereik, mede door een aantal initiatieven waarbij aandacht is voor deze drie pijlers. Voorbeelden zijn de SURFconext Sterke Authenticatie dienst voor clouddiensten op instellingsniveau. Authentication and authorisation wordt onderdeel van onderzoeksinfrastructures als EUDAT en is ook opgenomen in het projectplan van CLARIAH. Verder heeft bijvoorbeeld het AARC Project (Authentication and Authorisation for Research and Collaboration) als doel om een geïntegreerde veilige toegang op Europees niveau te harmoniseren.

Elke dag geeft SURFconext tienduizenden studenten, docenten en onderzoekers toegang tot clouddiensten voor online samenwerking, onderzoek, video en het delen van bestanden. Vanaf augustus is de nieuwe functionaliteit SURFconext Sterke Authenticatie beschikbaar. Hiermee kunnen instellingen de toegang tot op SURFconext aangesloten clouddiensten beter beveiligen. Dit is vooral van belang voor clouddiensten met meer gevoelige data. Deze functionaliteit is tegen een aanvullend tarief af te nemen. Kijk voor meer informatie en een animatie over deze dienst op surfconext.nl/sterke-authenticatie. credits SURF

surfconext.nl/sterke-authenticatieaarc-project.eu